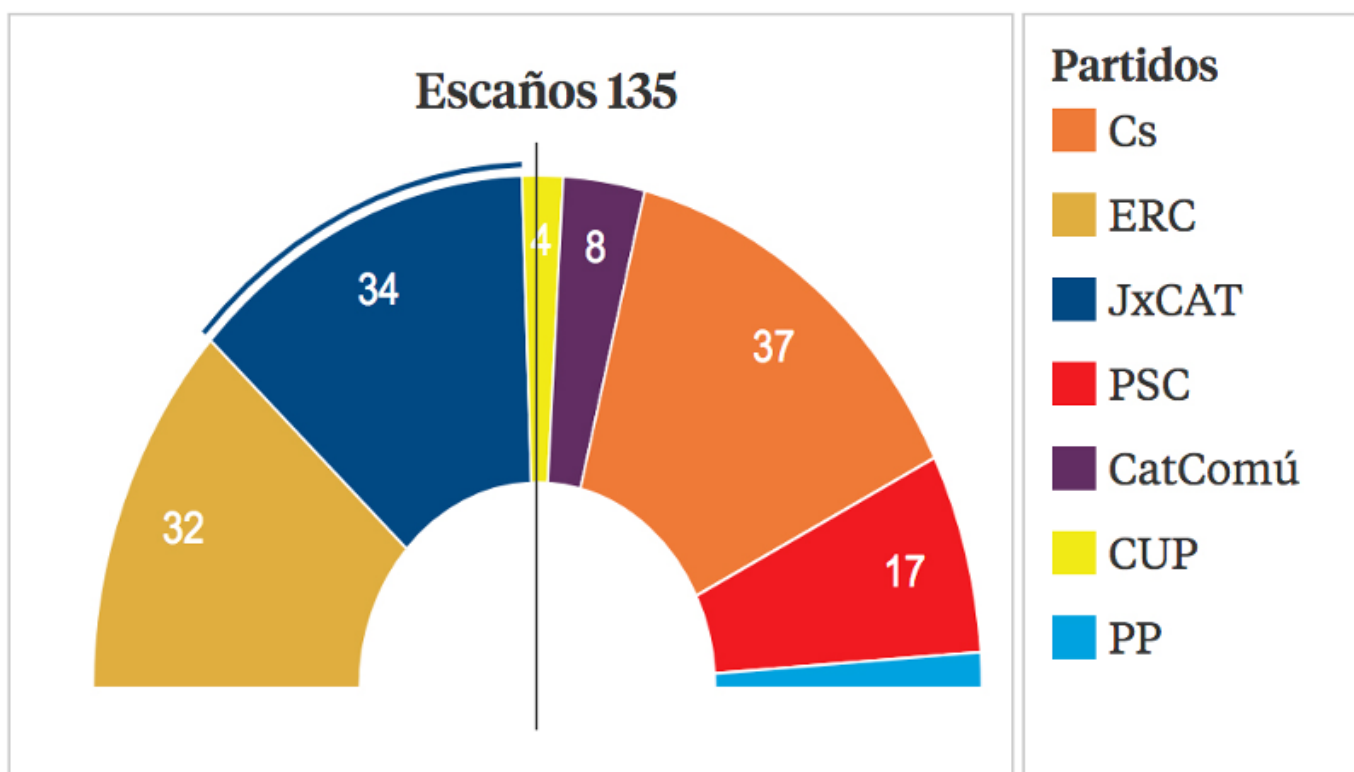

Martí Causa: Katalonien: självständighetsrörelsen gör motstånd men utan att klargöra sin strategi

[Ur [Socialist Project](#) 27 december 2017, med en kommentar från Richard Fidler. Ursprungligen publicerad på spanska i [Viento Sur](#) 23 december. Översättning från engelska, Göran Källqvist.]

Valet den 21 december bekräftade på nytt att de partier i det katalanska parlamentet (*Parlament*) som är för självständighet har en absolut majoritet. Det betecknade ett nederlag för paragraf 155, trots att denna paragraf och dess konsekvenser fortfarande är i kraft. Å andra sidan har det ”unionistiska” blocket, som är för en ”union” under den spanska staten och försvarar den sistnämndas tillämpning av paragraf 155, blivit starkare och mer aggressivt. Ciudadanos (Cs) fick flest röster och parlamentsplatser och stärkte sin hegemoni i detta block.

Fördelningen av platserna (*escaños*) i parlamentet mellan respektive partier med Kataloniens proportionella valsysteem.

Majoriteten för självständighetsförespråkarna, som fick flest röster och platser, legitimerar kampen för en katalansk republik och resultatet i folkomröstningen den 1 oktober. Men bristen på strategisk klarhet kvarstår. Det ensidiga beslutet den 27 oktober att utropa självständighet visade att den självständighetsvänliga majoritetens strategi inte gick att tillämpa. Men det vidtogs inga åtgärder för att ompröva inriktningen. Och en del av de förslag som fördes fram antydde en oroväckande linje.

Självständighetsförespråkarnas majoritet i det tidigare parlamentet (Junts per Catalunya

[Tillsammans för Katalonien], som leds av Carles Puigdemont; ERC [Kataloniens republikanska vänster], som leds av Oriol Junqueras; och CUP [Folkliga enhetskandidaturen]) återvaldes men förlorade två platser (70 mot 72). Procentsiffrorna var praktiskt taget identiska (47,49% mot 47,74% 2015) men med ett mycket högre valdeltagande (nästan 82% av de röstberättigade). Och antalet röster den 21 december var lite högre än antalet i folkomröstningen den 1 oktober, och det tidigare ”rådgivande” valet den 27 september 2014 [som utlystes av dåvarande presidenten Artur Mas] (2.063.362 röster mot 2.044.038 respektive 1.897.274), men i ett sammanhang där ytterligare 245.000 giltiga röster avgavs.

Styrkeförändring

Styrkeförhållandena inom självständighetsblocket förändrades påtagligt, men inte på något grundläggande sätt. Puigdemont lyckades behålla sitt ledarskap tack vare ett ökat oberoende gentemot PDeCat (Katalanska europeiska demokratiska partiet). ERC fick nästan samma resultat som JuntsxCat, men lyckades inte bli större än dem, som de flesta opinionsundersökningar hade förutspått, vilket skulle ha inneburit att den moderata vänstern skulle ha fått majoritet inom blocket och Oriol Junqueras skulle ha blivit ny president.

Men den största förändringen var bakslaget för det antikapitalistiska självständighetsvänliga partiet, CUP, som förlorade mer än 140.000 röster och 6 av sina tidigare 10 parlamentsplatser. Det innebär att det kommer att spela en mycket mindre avgörande roll i det nya parlamentet än vad det gjorde tidigare, då det kunde påverka självständighetsblockets politik och valet av president.

Catalunya en Comú-Podem [en koalition mellan fem grupper: Catalunya en Comú, Podem, Barcelona en Comú, Iniciativa per Catalunya Verds och Esquerra Unida i Alternativa], som ska fortsätta att kalla sig själv en vänsterkraft som är för suveränitet [försvara Kataloniens rätt till självbestämmande men inte självständighet], förlorade trots valkampanjen nästan 43.000 röster och 3 parlamentsplatser. De fick 323.695 röster och 8 parlamentsplatser, mindre än vad den tidigare koalitionen Catalunya Sí Que es Pot fick 2015 (366,494 röster och 11 parlamentsplatser) och ICV/EUiA [Iniciativa per Catalunya Verds – Esquerra Unida i Alternativa] fick 2012 (359,705 röster och 13 parlamentsplatser).

De unionistpartier som var för paragraf 155 lyckades inte hindra självständighetsrörelsen från att segra. De fick nästan samma antal röster (174.000 färre) och procentandel (4% mindre) men med en större skillnad i antal platser (13). Det betyder att Katalonien är splittrat i två större block: ett självständighetsförespråkande block, där inflytandet delas mellan den nyliberala mitten och den moderata vänstern; och ett ”unionistblock” som försvarar den odemokratiska paragraf 155 och domineras av den nyliberala högern. Vänstern som kämpar för en ren brytning är en liten minoritet inom självständighetsblocket, och det försvagade Catalunya en Comú-Podem kan inte räknas in i något av dessa två block.

Cs är den största dominerande kraften inom unionistblocket och stöder paragraf 155: det ökade sitt antal röster med 367.000 och fick 12 parlamentsplatser fler än 2015. Deras resultat var särskilt starkt i Barcelonés [den administrativa region där Barcelona är centrum], Vallés [regionen med Caldas de Montbui som historisk huvudstad] och Tarragonés [provinsen Tarragona]. Cs dominerar

nu i det som tidigare var PSC:s [Partit dels Socialistes de Catalunya, den katalanska motsvarigheten till Spaniens socialdemokratiska PSOE] och ICV:s röda bälte.

En mycket stor del av ökningen av Cs' röster kom från sammanbrottet för PP [Partido Popular, den spanska premiärministern Mariano Rajoy's parti], som förlorade 164.000 röster och 8 parlamentsplatser. Men ännu viktigare är troligen att Cs lyckades mobilisera många som traditionellt avstått från att rösta.

Nederlaget för PP, det parti som fick minst antal röster och parlamentsplatser, är förvisso goda nyheter och Rajoy kommer troligen att få betala priset, med tanke på att han inte lyckades besegra självständighetsblocket och förstörde sitt parti i Katalonien. Dessutom stärkte han det parti som utmanar hans herravälde i hela den spanska staten.

Miquel Iceta [det katalanska socialistpartiets förste sekreterare] satte Ramón Espadaler [tidigare sekreterare för det kristna partiet Unió Democràtica de Catalunya, och nu med i mittenpartiet Convergència i Unió-CiU] på tredje plats på PSC:s lista tillsammans med en del folk från Societat Civil Catalana eller Tercera Via [Tredje vägen]. Han försökte framställa sig som anhängare av en godtagbar paragraf 155. Han sa således att han skulle begära amnesti för de politiska fångarna. Men han retirerade när unionistblocket gick mot honom. Resultatet av alla dessa manövrar blev blygsamt: han ökade sin röstsiffra med 80.000 röster och en parlamentsplats.

Regering för självständighet

Kort sagt torde resultaten den 21 december göra det möjligt att utse en regering som är för självständighet, med Puigdemont, som stod först på den av självständighetsförespråkarnas lista som fick flest röster, som president. ERC har redan förklarat att det var deras förslag. Men det återstår att se hur man ska övervinna de svårigheter som orsakas av Puigdemonts landsflykt och anklagelserna från Högsta domstolen. Domstolen utvidgar listan på personer som anklagas för uppror, och har nu lagt till Artur Mas, Marta Pascal, Marta Rovira, Anna Gabriel och Neus Lloveras.

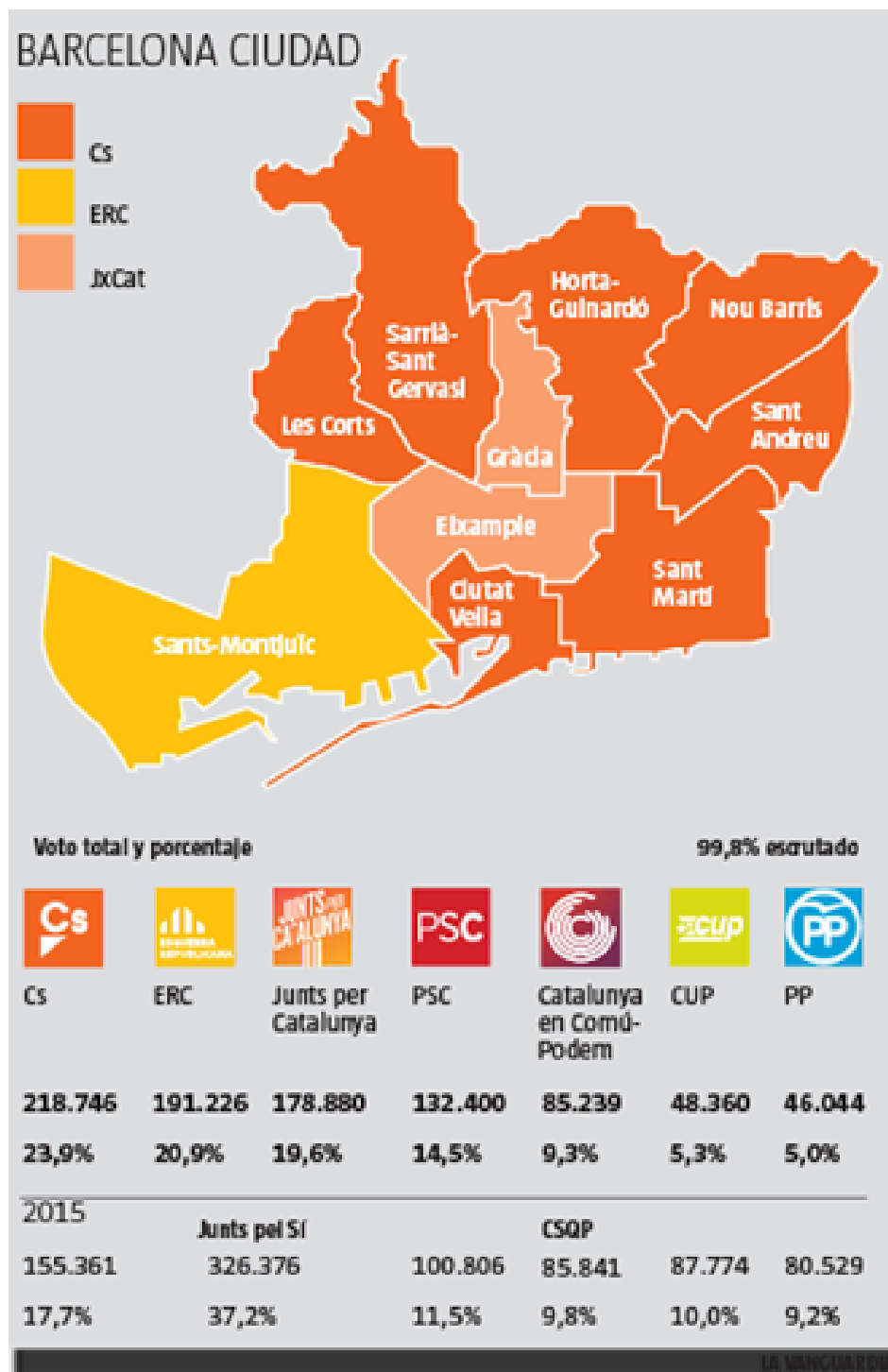
Den mest överhängande uppgiften är i själva verket fortfarande att verkligen dra tillbaka paragraf 155 och alla dess konsekvenser, i synnerhet befria de politiska fångarna, låta de landsflyktiga återvända och avlysa rättegångarna. Kampanjen med gula band måste återupptas.

För det andra måste vi ange hur vi ska gå framåt mot en självständig katalansk republik. Valen den 21 december har återigen belyst det största problemet: hur man ska gå utöver de 2 miljoner rösterna, hur man ska öka det samhälleliga stödet för en republik, i synnerhet i städerna i regionerna Barcelona, de två Vallés, Tarragona, etc. Valkampanjen hjälpte inte till att besvara denna fråga och sådde istället en del allvarliga tvivel om hur giltiga ensidiga aktioner är, som jag förklarade i en tidigare artikel.

Diskussionen om vad som har saknats och vad som måste rättas till i de separatistiska majoritetsströmningarna strategi pågår fortfarande. Men den är mer nödvändig än någonsin om vi ska undvika att rusa iväg med improvisationer eller oberättigade reträtter.

Richard Fidler: Några slutsatser för den katalanska vänstern

Om valresultatet i den katalanska metropolen Barcelona bryts ner, så illustrerar det vilken utmaning progressiva krafter som är för självständighet och suveränitet står inför.

Det högernyliberala och självständighetsfientliga Ciudadans (medborgare, eller C's) blev det starkaste partiet i staden och dess omgivningar vid valen den 21 december. Detta är Kataloniens

proletära hjärta, med en mycket stor andel inflyttade från andra delar av Spanien (speciellt Andalusien, en mycket fattigare regionen i söder) och från utlandet, till stor del från Nordafrika och östra Medelhavet.

I själva Katalonien är katalaner nu i minoritet, strax under 50% av befolkningen. För att bli framgångsrik måste en kampanj för en självständig katalansk republik få stöd från många icke katalanska arbetare, särskilt i Barcelona. Och det kräver att frågan om självständighet byggs runt ett allsidigt program mot kapitalistiska åtstramningar och med framtidsutsikten att bilda en progressiv regering som kan arbeta tillsammans med Kataloniens starka sociala gräsrotsrörelser för att stärka arbetarnas och folkets organisering, erövra viktiga sociala reformer och göra verkliga ingrepp i det kapitalistiska ägandet och privilegierna.

Denna utmaning gäller framförallt det parti som dominerar kommunalt i Barcelona, de Gemensamma (Barcelona en Comú), som leds av stadens borgmästare Ada Colau, en före detta aktivist för boenderättigheter. Hennes kommunstyrelse är känd för sin progressiva politik och öppenhet för invandring och invandrares rättigheter. Den har stött ökad autonomi ("suveränitet") för Katalonien, även om den inte har stött självständighet, och försvarade den katalanska regeringens demokratiska rätt att hålla folkomröstningen den 1 oktober. Men som Martí Causa nämner gjorde deras försök att bilda en politisk kraft i hela Katalonien i allians med den katalanska motsvarigheten till den spanska vänstergruppen Podemos, inga framsteg den 21 december, isolerad som den var på grund av polariseringen mellan blocken som var för och mot självständighet.

Den antikapitalistiska aktivisten Esther Vivas anmärkte i sin analys av resultaten i Barcelona:

De Gemensammas resultat måste ställas i relation till den mer övergripande negativ trenden för vänsterkrafterna. De två högerpartierna, Ciudadans och Junts per Catalunya, fick flest röster. ERC kom tvåa efter Puigdemont och CUP drabbades av ett svårt bakslag. De Gemensammas och CUP:s dubbla nederlag kommer att minska de alternativa rösterna. Detta faktum måste vägas in. Även om dessa två krafter inte hänger ihop, så är de de enda som befinner sig utanför den ortodoxa ekonomiska politiken.

Som Vivas säger står även CUP inför en utmaning. Enligt min uppfattning gör de bäst i att tänka igenom hur de ska skilja sig från de prokapitalistiska självständighetsvänliga partierna och bygga band till de folkliga rörelserna kring ett klart antikapitalistiskt program som tar upp de sociala behoven och kraven bland de delar av befolkningen som inte är infödda katalaner.

Detta budskap kan ha blivit något urvattnat på grund av de kompromisser som CUP tvingats till genom sitt parlamentariska stöd till Puigdemonts regering, trots att partiet inte satt i regeringen. Detta stöd betingades av regeringens löfte att organisera och hålla en folkomröstning om katalansk självständighet.

Tidigare i år [2017] slöt till exempel CUP en överenskommelse med Puigdemont och ERC om att ge dem tillräckligt många röster på sin åtstramningsbudget så att den kunde antas och låta regeringen sitta kvar, under förutsättning att den genomförde sina planer att hålla en folkomröstning. Enligt detta avtal röstade två av CUP:s parlamentsledamöter med regeringen medan åtta andra lade ner sina röster för att visa partiets bakomliggande opposition mot budgeten.

Även om denna rösttaktik, och CUP:s kritiska stöd till den självständighetsvänliga regeringen, går

att försvara på taktisk grund, så var det olösta problemet – som visade sig vara avgörande den 1 oktober och under de efterföljande dagarna – att regeringen inte hade någon strategi som kunde mobilisera ett tillräckligt stöd för självständighet och för att göra motstånd mot Madridregeringens förtryck för att förhindra både en folklig omröstning och en självständighetsförklaring. Det gav det politiska initiativet till Madrid, och även om självständighetsrörelsen, med sin åtstramningspositiva majoritet, har överlevt så har den inte lyckats gå framåt sedan dess.

CUP Och Québec solidaire har smitt starka band, vilket visade sig under QS' senaste kongress. Men Québec solidaire kan snart stå inför liknande frågor, nu när de har gått samman med Option nationale och förbereder sig för att tillsammans med det nyliberala Parti québécois och andra skenbart självständighetsvänliga krafter på nytt delta i koalitionen Oui-Québec, som är för suveränitet.

Läsförslag:

Det finns ett flertal texter på marxistarkivet som behandlar krisen i Katalonien. Se:

Kataloniens beslut. Artikel som ger en fyllig bakgrund till den katalanska folkomröstningen 1 oktober. Ur *Jacobin*, 30 september 2017.

Katalonien: det förflutna och framtiden. Artikeln tecknar en bakgrund till den katalanska självständighetsrörelsen och den senaste utvecklingen. Från oktober 2017.

Spansk och katalansk vänster diskuterar krisen i Katalonien. Från november 2017.

Katalonien-dossier november 2017 - vänstern och Katalonien-krisen. Den katalanska och spanska vänstern är djupt oenig om hur man ska ställa sig till Republiken Katalonien.

Katalonien efter självständighetsförklaringen (2 artiklar). Från november 2017.

Podemos under press. Intervju med Brais Fernández och Jorge Moruno från Podemos. Ur *Jacobin*, 9 december 2017.

Nationella frågan idag – Katalonien och Kurdistan, av Martin Fahlgren.